

Aysel Özakın (İngham)

İstanbul Devlet Konservatuari'nda Fransız Dili ve Edebiyatı okutmanıyken 1980 yılında Berlin'de Yazarlar Sempozyumu'na katılmak üzere çağrıldı ve yurda dönmeyerek edebiyat çalışmalarını önce Almanya'da sonra İngiltere'de sürdürdü.

Sabahattin Ali ve Madaralı ödüllerinin sahibi olan yazarın Türkçede yayınlanan yapıtları:

Roman; *Gurbet Yavrum* (1975), *Alnında Mavi Kuşlar* (1978), *Genç Kız ve Ölüm* (1980), *Mavi Maske* (1988), *Güzellik Acısı* (2006).

Öykü; *Sessiz Bir Dayanışma* (1976), *Kanal Boyu* (1981).

Aysel Özakın'ın yurt dışındayken kaleme aldığı yapıtları Almanya'da Rowohlt, Luchterhand, Bartelsman, Hollanda'da Shalom ve Ambo, İngiltere'de Women Press ve Waterloo Press, Yunanistan'da Theoria, Fransa'da L'esprit des Peninsules yayınevlerinde yayınlandı. Bir süre önce Türkiye'ye dönen Özakın'ın, henüz Türkçede yayınlanmamış ve İngilizce olarak kaleme alınmış çok sayıda roman, şiir ve tiyatro oyunu var.

Yurt dışında aldığı ödüller arasında; Altona Stadtshreiberin, Woprswe, Günter Grass, Stupendium bulunuyor.

Eserin önceki basımları:

Temmuz 1978, Eylül 1979, E Yayınları, İstanbul

Yordam Kitap: 24 ✦ **Alında Mavi Kuşlar** ✦ Aysel Özakın ✦ ISBN-978-9944-122-14-6

Düzeltilme: Gülfer Danışman ✦ *Kapak ve İç Tasarım:* Savaş Çekiç

Sayfa Düzeni: Gönül Göner ✦ *Yordam Kitap'ta Birinci Basım:* Ağustos 2007

Yayın Yönetmeni: Hayri Erdoğan

© Yordam Kitap, 2007 (Bu kitabın yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti.'nden alınmıştır)

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti.

Nuruosmaniye Caddesi Eser İşhanı No: 23 Kat:1/105 Cağaloğlu 34110 İstanbul

T: 0212 528 19 10 **F:** 0212 528 19 09 **W:** www.yordamkitap.com

E: info@yordamkitap.com

Baskı: Ayhan Matbaası

Yüzyıl Mahallesi Matbaacılar Sitesi

5. Cadde No: 47 Bağcılar-İstanbul

Tel: 0212 629 01 65

roman

Alnında
Mavi Kuşlar

*“Umut yığılıyordu
Bir kar gibi”
Üstüne - acılarımızın.*

Günşin Asral

BİR

Kalabalığın üstüne ateş açılmasından on beş dakika önce Armağan alandan ayrılıp yokuştan aşağı indi. Büyük toplumsal olaylarda insandaki iç sıkıntılarını dibe çöktüğünü, coşkunluğun ise yükseldiğini görmüştü.

Alandaki yürüyüşçülerin arasında kardeşinin yüzünü de yakalamıştı. Kardeşi onu görememişti. Armağan da kalabalığı yarıp ona ulaşamamıştı. Yoksul evlerinin bahçesinde, sarmaşıkların altında ninni söyleyerek uyuttuğu kardeşi şimdi yumruğunu kaldırmış, kalabalıkla birlikte cesur sözler bağırarak yürüyor, toplumun büyük olaylarında yerini alıyordu. Onu görünce Armağan'ın boğazı düğümlendi. Onunla göz göze gelmek, ona gülümsemek, sevgisini göstermek istedi. İnce uzun gövdesiyle ses çağlayanı içinde akıp gitti o. Armağan aramadı onu. O anda insanlar arasında özel bir yakınlığı unutturacak kadar büyük bir başka yakınlık vardı.

Alanda gözleri bir ara Sinan'ı da aradı. O yürüyüşçülerin arasında olamazdı, ama akşamları işinden çıkınca buluştuğu arkadaşlarıyla birlikte mitingi bir köşeden izliyor olmalıydı. Onunla kısa bir süre önce ayrılmışlardı.

Armağan şimdi marşların, sloganların, şiirlerin kuşattığı

kalabalık alanda Sinan'ı uzaktan görmeyi ya da onunla selamlaşmayı umuyordu. Alandaki görünümün gücü Sinan'ı bezginlik kuyusundan çıkarabilirdi belki...

Ona rastlamayı umarken onun iki arkadaşına rastladı. Biri heykeltıraş, öteki Sinan'ın çalıştığı reklam şirketinde kamera-mandı.

“Ne o?” dediler, “artık ortalarda görünmüyorsun?”

Armağan gülümsedi, sonra alana bakarak:

“Çok kalabalık!” dedi. Bir an alana baktılar.

“Gel istersen, Bulvar'daki kahveye gidiyoruz. Arkadaşlar orada. Sinan da oradadır. Sonra yemeğe gideriz.”

“Teşekkür ederim, ben gelmeyeyim...”

Sendika sözcüsü konuşurken Armağan evine gitmek üzere yokuştan aşağı iniyordu. Hava neredeyse kararacaktı. Miting düzenli ve coşkulu olmuştu. Armağan da yokuştan inerken bir başarı duygusu taşıyordu. Kendini bir karara yaklaşmış duyuyordu. Siyasal etkinliklere katılmanın yollarını arayacaktı.

Bir patlama sesi geldi kulağına. Bu ses ilk anda ona mitingin bir parçasıymış gibi göründü. Yokuşun sonunda, üç yol ağzındaydı. Patlamalar birbirini izledi. Armağan birden döndü, yukarıya doğru çevirdi yüzünü. Üç ayrı koldan, basamaklardan, sokaklardan işçilerin, öğrencilerin ve yürüyüşe katılan kadınların, erkeklerin koşarak indiklerini gördü. İnsan seli gitgide daha hızlı akmaya başladı. Armağan onların arasında buldu kendini. Üstü başı toz toprak içinde, on altı, on yedi yaşlarında bir işçi anlatıyordu:

“Yayılım ateşine tuttular. Ölüler, yaralılar var.” Armağan o anda az önceki coşkunluk ve mutluluk doruğundan bir uçurma doğru yuvarlanıyordu sanki.

Yığınlar halinde düzlüğe doğru akanların sessizliği bir süre sonra haykırışlardan bir fişkırmaya bıraktı yerini. Yokuşlardan hızla inenler yumruklarını kaldırarak çeşitli siyasal grupların sloganlarını bağırlıyorlardı. Üç yol ağzında kümelenmeye baş-

ladılar. Armağan bir süre sonra kollar üstünde yaralıların da indirildiğini gördü. Yaralıların çevresini saranlar yoldan geçen özel arabaları öfkeyle durduruyorlardı. Durmak istemeyen arabaların önüne geçip zorla durduruyorlardı. Yaralılar arabalara konup hastanelere yollanıyorlardı. Yaralıların arasında genç kızlar da vardı.

Üç yol ağzındaki topluluk gitgide büyüdü. Başkaldırış ve direnme seslerde, yüzlerde tutuştu. Armağan birden bir savaşın içinde bulunduğunu düşündü. Seslere katılamıyordu. Bir titreme sarmıştı içini. Öğrencilerin, yaşlı ve genç işçilerin olayı birbirlerine aktarışlarını dinliyordu. Yanı başında, omzundan ve alnından kanlar sızan genç bir erkeğin kucakta taşınışını gördü ve birden duygularının bir şimşekle aydınlanır gibi belirginleştiğini duydu. Bir sözcük kuşattı onu: “Kardeşim!”

Kardeşi değildi. Birden yukarıdan akan kalabalığı yarmaya çalışarak yukarı, alana doğru soluk soluğa çıkmaya başladı. Gözleri ateş gibi yanarak bütün yüzlere sıçramaya ve aradığını bulmaya çalışıyordu. Kardeşinin geniş alnını, kumral gür bıyıklarını, duygulu ve dövüşken yüzünü arıyordu.

Yokuşun başına geldi. Büyük turistik otelin yanı başındaki parke taşları kan ve çamur lekeleriyle kaplıydı. Sahiplerinden kopmuş, ezilmiş, çiğnenmiş bir ayakkabı yığını duruyordu yerde. Armağan dalgınlıkla ayakkabılara baktı. Altları, burunları aşınmış, eski ayakkabıydı çoğu. Aralarında yere doğru kapanmış kirli bir kasket duruyordu. Ucuz bir tarak ve camları kırılmış bir gözlük... Kaldırımında polisler yırtılmış ceketleri, kirli pardösüleri üst üste yığıyorlardı.

Alan boşalmıştı. Sessiz bir hüzün, bir utanç duygusu ve gizli bir kin doldurmuştu alanı. Hafif bir rüzgâr yerlerdeki beyaz kâğıt parçalarını uçuruyordu. Bayraklar, fotoğraflar, pankartlar parça parçaydı, ezilmişti. İşçilerin yürürken taşıdığı gemi maketi de oradaydı. Onun da renkli parçaları savrulmuştu. Kırmızı gömlekler, kasketler, işçilerin kollarında taşıdıkları

görevli bantları, mavi kâğıtlar birbirine karışmıştı. Rüzgârın tek başına, içli bir ıslıkla dolaştığı alanın çevresini beyaz başlıklı polis kümeleri sarmıştı.

Armağan tıkanmış bir acı içinde alanda yürüyordu. Kardeşini hatırlatan bir ize rastlamaktan ürkerek yerlere bakıyordu.

Bir an yorgun ve ağırlaşmış başını kaldırdı. Gökyüzüne bu anı daha geniş bir anlamda kavramak için baktı. Güneşin kızzılığı alana iniyordu. Alanı çeviren reklam ışıkları yanmaya başlamıştı.

Nedenini tam olarak düşünmeden polislere doğru yürümeye koyuldu. Duyduğu acının ağırlığı onu kendinden uzaklaştırmıştı sanki.

Birden polislerin işaret ettiğini gördü.

“Gelme bu tarafa.” diyorlardı.

Geri döndü. Kürsüye yaklaştı. Mitinge şiirli bir coşkunluk kazandırmak için mikrofonda konuşmuş olan genç sendikacıyı tanıdı birden. Mitingden arta kalan bayrakların, sopaların, kürsünün altındaki çeşitli araç gerecin toplanmasına çalışıyordu. Yanında ona yardım eden genç işçiler vardı.

Yüzünde eski bir yanık izi taşıyan beyaz saçlı yaşlı bir işçinin boş alana bakarak alçak sesle şunları söylediğini duydu
Armağan:

“Yanlarına kalmaz.”

İKİ

Kahvenin ön camı bir kurşunla parçalanmıştı. Sinan, Sinan'ın oğlu ve arkadaşları yerlerinden fırlayıp kahvenin arka duvarına, kuytu bir köşesine doğru kaçmışlardı. Dışarıda, alanda insanlar koşuyor, bazıları koşarken düşüyordu. Düşenlerin üstünden geçenler, çılgın bir körlük içinde onları ezenler oluyordu. Mermiler uçuşuyordu. Sinan oğlunun kolunu tutmuş bırakmıyordu.

İlk olarak bir mitinge katılmış ve kalabalıktan fıskıran kahramanlık duygusuna kendini kaptırmış olan Çiğdem küçük bir kız çocuğu gibi ağlayarak alana bakıyordu şimdi. Kocasının omzuna doğru büzülmüştü. Yurda yeni dönmüşlerdi. Kocasını mitingin kanlı sahnesine kadar olan bölümünü filme alabilmişti. Yıllardır uzak kaldıkları ülkelerinde bu kadar gelişmiş bir bilinç ve eylemle karşılaşmak coşturmuştu onları doğrusu.

Şimdi Çiğdem ıslak mavi gözlerini kırıştırtıyor, dudaklarını ısırıyordu.

“Burada ezileceğiz, çıkalım.” diyordu.

Önlerinde duran Sinan çıkışır gibi dönüp baktı ona:

“Kurşun yağıyor, görmüyor musun?”

Az sonra kahve sahibiyle garsonlar kapıları kapadılar. Camların önüne masalardan bir barikat kurmaya çalıştılar.

“Korkunç bir şey” diye mırıldandı heykeltıraş Ümit. Sinan baktı ona, başını salladı. Az önce kahveye gelen iki arkadaşı Armağan’ı alanda tek başına gördüklerini söylemişlerdi.

“İyi ki buraya gelmişiz, ya alanda olsaydık...” dedi ressam Semra. Dudakları titriyordu.

Bir düşte gibi görüyordu Sinan alanda duman ve gürültü arasında kaçışan, düşen, üst üste yığılan insan kalabalığını. Armağan’ın dağılmış, ürkmüş yüzüyle kahveye koşup yanına geleceğini umuyordu. Bir an dışarı çıkmayı geçirdi içinden. Ama oğlunun ve arkadaşlarının varlığı onu böyle bir şey yapmaktan alıkoyuyordu. Bu yakınlığın anlamını onlardan gizlemişti. Onlar Sinan’ın öteki serüvenleri gibi bir serüven olarak düşünmüşlerdi bunu. Sinan’ın umursamaz, alaycı varlığına değip geçen ve iz bırakmayan serüvenlerden biri... Sinan şu anda Armağan’ın bütün bu karışıklıktan, kan ve duman kokan havadan süzülüp yanında olmasını istiyordu. Umudun ve umutsuzluğun birdenbire karşı karşıya gelip çatıştığı bu anda fırtınada alabora olan bir gemide gibi duyuyordu kendini ve ıssız bir kıyıya çıkmaya çalışıyordu.

Kahvenin yan kapısının camı büyük bir gürültüyle kırıldı. Kadınlı erkekli bir grup kırılan kapıdan içeri doluştu. Onları başkaları izledi. Kahve sahibi ve garsonlar önce onların girişini engellemeye çalıştılar. Sonra üstü başı dağılmış, ürkmüş bu kalabalıktan çekindiler. Gerilediler. Kahve sahibi barın önüne geçti. Kollarını barı korumak ister gibi açtı. Elleri, yüzü titriyor, kekeleyerek konuşuyordu.

“Çıkalım buradan, ezileceğiz.” dedi Ümit. Beyaz şakaklarında ter tanecikleri parlıyordu. Zorlukla soluk alıp veriyordu.

“Çıkalım!” dedi Çiğdem, yalvaran bir sesle.

Alan boşalıyordu. Silah sesleri ve patlamalar kesilmişti artık. Polis kümeleri dolduruyordu alanı.

Çıktılar. Bir an kahvenin önünde konuşmadan durup alana baktılar. Sinan'ın bakışları yorgun bir öfkeyle doluydu.

“Bir taksiye atlayıp bize gidelim.” dedi Sinan’la aynı reklam şirketinde çalışan Oğuz.

“İlerde arabayı park etmiştim.” dedi Ümit.

Çiğdem’in kocası sinirli, zorlama bir gülümsemeyle:

“Senin araba da gitmiştir bu arada.” dedi.

Ümit karşılık vermedi. İlerideki otelin yakınında bıraktığı arabasını bulmak üzere yürüdü. Ötekiler de onu izlediler.

“O, olay çıkabileceğini önceden hesaplamıştır, arabasını emin bir yere bırakmıştır.” dedi gazeteci Taner. Bu bezgin, yorgun havayı dağıtmak istedi o da.

Sinan ellerini pardösüsünün ceplerine sokmuş, konuşulanları duymuyormuş gibi dalgın görünüyordu. O anda arkadaşlarından ayrılacak gücü göremiyordu kendisinde. Boşalan alana baktı. Armağan'ın varlığını yansıtan bir ışığı, bir gölgeyi aradı; onun sesini ya da... Bezginlik, duygularının üstüne çöküyordu. Armağan'ı gidip arama isteği de bu bezginlik bulutunun içinde kayboluyordu. Az önce, ilk patlama sesinin duyulmasından önce, kahvede bir yandan birasını yudumlayıp, bir yandan dışarıdaki görkemli kalabalığa bakarken neşeyle parlıyordu yüzü. Yıllardır gizliden gizliye özlediği, göreceğini ummadığı bir anı yaşıyor gibiydi. Şakalaşıyordu arkadaşlarıyla. Baskı düzeni zayıflıyor, geriliyordu artık. Alan dolup taşıyordu. Sinan birasından bir yudum alıp bir an belli belirsiz bir gülümsemenin gerisinde durmuştu.

Yirmi yıl kadar önce bir tiyatrodaki yapılan edebiyat gecesinde olay çıkaran öfkeli ve alaycı gençlerden biriydi o da.

Yenilik ve yeni değerler adına giriştikleri bu alaycı gösteri onları ilk olarak polisle karşılaştırmıştı. Aralarından biri konuşmacıyı protesto etmek için borazan çalmıştı. Edebiyat gesesini düzenleyenler onların yüksek tavanlı bir kahvede kafa kafaya verip hazırladıkları bu gösteri tasarısını nasılsa öğren-

mişlerdi. Tiyatroya kendi yandaşları olan bir öğrenci grubunu getirtmişler, polisi de uyarılmışlardı. Sinan ve arkadaşları konuşmacıları yuhalarken hazır durumda bekleyen öğrenci grubunun saldırısına uğramışlardı. Polisler yakalarına yapışmış, onları basamaklardan sürükleyerek indirmişti. Geceyi karakolda geçirmişlerdi. Birkaç gün sonra gazeteler: “Solcu gençlerin” milliyetçi şairlere saldırdığını yazmıştı. Yine de kapanmıştı olay. Sinan o yıllarda felsefe öğrencisiydi. Okul dışındaki zamanının çoğunu sanatla, edebiyatla uğraşanların buluşma yeri olan yüksek tavanlı kahvede geçiriyordu. Yeni bir derginin hazırlığı içindeydiler. Kısa hikayeler yazıyordu Sinan. Sinema sanatına tutkundu. Küçük, apayrı bir ülke gibiydi bu kahve. Bu küçük ülkenin kendine göre yasaları vardı. Burada hayat bir alay örtüsünün içine sığdırılıyordu. Dışarıda yaşanan her şey burada gülünçleşiyordu. Bu kaygan, parlak örtünün altında ise körpe bir öfke, suskunluk, gizli bir yalnızlık duygusu ve sanat tutkusu gizleniyordu. Dışarıda kimse anlamıyordu onları. İçlerinde biriken başkaldırışı dışarıda bir sır gibi gizliyorlardı. Ayıplar ve günahlarla, hoşgörüsüzlükle, köhne geleneklerle çevrili bu toplum onları sıkıyordu. Gelenekleri itmek, kendilerinden uzaklaştırmak istiyorlardı. Ülkede hızlı bir kalkınmadan söz eden bir yönetim vardı. Yollar ve büyük binalar yapılıyordu. Bazı insanların zenginliği artıyordu; yoksulların sayısı da artıyordu. Sinan ve arkadaşları toplumcu düşünceler besliyorlardı ama bu düşüncelerin açığa vurulmaması, gizlenmesi gerektiğine inanmışlardı. Birkaç yıl önce tutuklanan, işkenceye uğrayan aydınların suçu bu olmuştu çünkü. Sinan ve arkadaşları yeni bir sanat anlayışının ürünlerini vermek istiyorlardı, toplumcu düşüncelerini gizleyerek... Çoğu yabancı dil biliyordu. Çoğu orta halli ailelerden geliyordu. Özgürlüğün ve yaratıcılığın kaynağı olarak bildikleri bir ülkenin düşlerini taşıyorlardı. Fransa’ydı orası. Yüksek tavanlı kahve de gitgide bir Fransız kahvesini andırıyordu. Geleneklere başkaldıran kızlar da geliyorlardı oraya.